

ŚWIĘTOKRZYSKI
WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR
ZABYTKÓW
W KIELCACH

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW W KIELCACH

al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce
tel./fax: (+48) 41 342 10 01, (+48) 41 344 56 34,
e-mail: sekretariat@wuoz.kielce.pl
www.wuoz.kielce.pl

ZRRiD.IR.5183.2.2018

Kielce, dn. 17.09.2018 r.

Gmina Raków

ul. Ogrodowa 1

26-035 Raków

Wytyczne konserwatorskie

Na podstawie art. 27 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. w Dz.U. Z 2017 r., poz. 2187, ze zm.),

w związku z pismem z dn. 06.09.2018 r. (wpłynęło w dn. 10.09.2018 r.), złożonym przez Gminę Raków w sprawie wydania opinii na temat planowanej renowacji XX-wiecznej figury Chrystusa, posadowionej na kamiennej kolumnie z 1691 r., stojącej przy ulicy Bardzkiej w Rakowie, Świętokrzyski Wojewódzki Konserwator Zabytków przekazuje wytyczne jak niżej.

Stan zachowania zabytku: figura Chrystusa pokryta wyprawą malarską, najpewniej wtórną, podobnie kolumna, wykonana zapewne z wapienia pińczowskiego, jej baza i rozczłonkowany architektonicznie cokół. Dwustopniowa podstawa betonowa. Dolna strefa cokołu z dużymi ubytkami substancji, nieprofesjonalnie reperowana zaprawą cementową, obecnie silnie popękana, w wielu miejscach odspojoną od kamienia. Warstwy cementowe, charakteryzujące się niską przepuszczalnością wilgoci, zintensyfikowały procesy zasolenia i degradacji kamienia. Na cokole i trzonie kolumny ubytki substancji (uszkodzenia mechaniczne).

Celem działań konserwatorskim przy obiekcie będzie przerwanie procesów destrukcji oraz przywrócenie właściwego stanu technicznego i estetycznego. Zakłada się ekspozycję kolumny i jej cokołu w walorze naturalnego kamienia, podobnie w przypadku figury Chrystusa - jeśli jest kamienną, a jej polichromia jest wtórna. Jeśli jest betonową proponujemy ekspozycję z imitującą kamień wyprawą malarską.

Zaleca się następujące działania:

1. Usunięcie z kamienia warstw wapiennych pobiał i przemalowań.
2. Osuszenie i odsolenie dolnej strefy partii cokołowej oraz wstępne wzmocnienie struktury kamienia; sklejenie popękanych fragmentów, ewentualne wzmocnienia dyblami ze stali nierdzewnej.

3. Oczyszczenie kamienia dobranymi metodami z zabrudzeń i czarnych patyn, powodujących ograniczenie dyfuzyjności partii powierzchniowych, tym samym ich degradację; obszary osłabione, ujawnione w czasie oczyszczania powinny zostać wzmocnione impregnacją powierzchniową.
4. Impregnacja strukturalna kamienia.
5. Uzupelnienie ubytków wstawkami naturalnego kamienia i barwionymi w masie kitami mineralnymi; ewentualne wykonanie scaleń kolorystycznych w obrębie napraw.
6. W przypadku występowania spękań wykonanie iniekcji uszczelniających.
7. Pomalowanie betonowych stopni farbą odporną na warunki atmosferyczne: kolor zbliżony do palety kamienia (wskazana ciemniejsza tonacja).
8. Zabezpieczenie hydrofobowe substancji.
9. W sytuacji odsłonięcia skorodowanych detali metalowych zaleca się ich wymianę na nierdzewne.
10. W przypadku demontażu obiektu zaleca się wykonanie izolacji poziomej.

W przypadku prowadzenia prac na „wolnym powietrzu” (bez demontażu do pracowni), zaleca się ich wykonanie prac w porze roku zapewniającej odpowiednie warunki klimatyczne (temperatury, wilgotność), stosowne do wymogów technologicznych. Pora późnojesienna jest jak najbardziej niewskazana.

Przedmiotowa kolumna z późniejszą rzeźbą figuralną stanowi istotny, cenny element historycznego krajobrazu Rakowa, pochodzący z doby nowożytnej. Z uwagi, iż prawidłowo przeprowadzony remont tego zabytku wymaga przeprowadzenia działań wymagających wiedzy specjalistycznej, zaleca się wykonanie prac konserwatorskich przez dyplomowanego konserwatora dzieł sztuki.

Z uwagi, że obiekt nie znajduje się w rejestrze zabytków województwa świętokrzyskiego, do prowadzenia prac nie jest wymagane pozwolenie Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Prosimy o przekazanie – do zaopiniowania – szczegółowego programu działań konserwatorskich, jak i informację o uprawnieniach wyłonionego wykonawcy.